

ALMERE HAVEN: CREATIVE SPACE

oktober 2006

DOOR
FULCO TREFFERS (12N STDNBW)
ANS VAN BERKUM (CASLA)

IN OPDRACHT VAN
DE ALLIANTIE FLEVOLAND

“Development is a messy, time- and energy consuming business of trial, error and failure (..) and even when the result is succesful, it is often a surprise, not what was actually been sought.”
Jane Jacobs (1916-2006)

Met dank aan

Ruud Backxs
Gerda Blom
Cilia Bos
Johan Bouwmeester
Gert Breughem
Linda Dijkman
John Elffers
Erik Fakkeldij
Brigitte Huijbens
Petra Kempf
Kees Krouwel
Vic de Lau
Elly Linzel
Danny Louwerse
Albert Lubbers
Roosje Passchier
Sanne Priem
Jolle Roelofs
Marlous Roze
Karin Sligting
Anja Schipper
Wil van Schendel
H. Sterenborg
J. Stienen
B. Troost
Jan de Vletter
Jan Wachtmeester
Judith Weekenborgh

Inleiding

De Alliantie Flevoland ziet kansen in de ontwikkeling van een stevig cultureel voorzieningenniveau in en om het marktplaats van Almere Haven. Deze omgeving heeft van oudsher een culturele identiteit. De structuur van de wijk en de voorzieningen zorgden voor een voor Almeerse begrippen meer dan gemiddelde trek van kunstenaars en kunstliefhebbers naar dit deel van de stad. Het theatergebouw de Roestbak is een baken in het stadsdeel, zowel stedenbouwkundig als architectonisch en cultureel. Woningbouwcorporatie De Alliantie is als jaren een van de voorvechters van een culturele identiteit in Almere Haven. De vele muurschilderingen die blinde muren in het stedelijk weefsel een beter aanzien gaven, en een reeks van opmerkelijke beelden in de openbare ruimte, zijn hier een concreet bewijs van. De corporatie is eigenaar van het gebouw Corrosia en ziet dat de stedelijke ontwikkeling in het stadscentrum van Almere een beweging van culturele spelers naar Almere-Stad uitlokt. De consequentie is een mogelijke verzwakking van de sociale structuur in Haven en een economische aderlating. De corporatie heeft grote belangen bij een goed functionerend centrum in Almere-haven. De groot deel van de woningen in-en om het centrum is in handen van de Alliantie Flevoland; bovendien heeft de corporatie commercieel vastgoed in het centrumgebied.

Vanuit deze overwegingen is opdracht verleend aan Fulco Treffers (12N STDNBW, Eindhoven) en Ans van Berkum (Casla, Almere) om een visie te ontwikkelen op de mogelijke duurzame versterking van Almere Haven; en in deze visie

een ruimtelijke en een programmatische insteek te verenigen. Almere Haven; Creative Space, is het resultaat.

Dit document is opgesteld vanuit de gedachte dat een bredere visie op Almere Haven en de culturele identiteit van belang is voor zowel betrokken beleidsmakers als burgers en burgerinitiatieven. Er is een proces opgetuigd waarbij betrokkenheid en draagvlak kernwoorden zijn geweest. Tevens is gepuzzeld op een eindproduct, een formule die haalbaar en in de tijd uitvoerbaar is en aansluit bij de bestaande partijen. Ook is gepoogd de visie te laten aansluiten op gedachten binnen de gemeentelijke diensten met betrekking tot de toekomst van Haven, zowel binnen het Project Bureau Haven als de Progammatische Afdeling Vrije Tijd en Stedelijkheid van de Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling. Daarmee ontstaat een kans op inhoudelijke wisselwerking en onderlinge procesversterking. Dit rapport kan andere ontwikkelingen aandrijven, maar kan ook op deze meedrijven. De aanbevelingen kunnen in samenhang met bredere stedenbouwkundige en culturele programma's worden ingezet.

De Alliantie is als opdrachtgever de partij geweest die een integraal ruimtelijk/cultureel beleid aanzwengelt, in de verwachting dat de betrokken stedenbouwkundige en culturele diensten mede deze kar willen gaan trekken.

Opgave

In Almere Haven is de afgelopen decennia veel geïnvesteerd in de culturele sector. Het stadsdeel is van meet af aan bestempeld artistiek milieu en is daardoor bevoordeeld wat betreft investeringen. Men droomde Haven als “Montmartre” van Almere. Die droom is tot nu toe een beetje een droom gebleven. Op een of andere manier is het niveau dat men zich wenste nooit echt gehaald. Op dit moment bevindt de situatie zich zelfs enigszins in een dip. Het nieuwe stadshart, ontworpen door Rem Koolhaas, dat in Almere Centrum wordt opgetrokken, oefent een sterke aantrekkingskracht uit op de culturele instellingen die in Haven gevestigd zijn en misschien straks ook op het publiek. Ook dreigt gemeentelijk budget aan Haven te worden onttrokken om te worden ingezet ten behoeve van de stedelijkheid van het nieuwe centrum. Een extra stimulans voor instellingen in Haven om naar het stadshart te lonken. Filmtheater Die Blechtrommel is vertrokken. Cultureel Centrum Corrosia ontwikkelt verhuisplannen. Theater de Roestbak heeft plotseling geen exploitatiebudget meer. Binnen het gebouw Corrosia staat men daarmee voor de zoveelste keer voor een herschikkingopgave, zowel fysiek als programatisch.

De vraag is hoe het tij kan worden gekeerd. Welke koers is interessant en haalbaar? Op welke wijze kan Haven zich werkelijk duurzaam ontwikkelen? We denken dat het antwoord ligt in het ontwikkelen van Haven als creatief milieu. We bekijken de opgave vanuit verschillende schaalniveaus. Eerst is er de positie van Almere binnen de regio, dan de positie van Almere

Haven versus Almere als stad in zijn geheel, naar Haven als stadsdeel, en naar de concrete stedenbouwkundige situatie ter plaatse. De plekken, de routes en de gebouwen. We kijken zowel naar de programmatische en organisatorische kant als naar de ruimtelijke en stedenbouwkundige dimensie. We schetsen ten slotte een aantal streefbeelden. Verleidelijke beelden, die de fantasie kunnen prikkelen en richting geven aan de stappen die we moeten nemen om de werkelijkheid te dwingen.

Creatieve milieus als motor voor ruimtelijk ontwikkeling

Sinds het verschijnen van het boek “The Rise of the Creative Class” van Richard Florida geloven beleidsmakers, bestuurders, politici, planologen, architecten, captains of industry, wetenschappers en nog een heleboel andere mensen, in de kracht van de creatieve sector. Vooral degenen die met achterstandsvraagstukken in steden kampen, hebben er een begerig oog op laten vallen. Ze zien hoe als de boel vervallen is soms een ondernemend volkje neerstrijkt en de omgeving meeneemt in een tomeloze activiteit. Er wordt opgeknapt, er wordt verdiend en er komt weer sociaal weefsel tot stand. Vervolgens lijken bedrijven van allerlei aard die plekken op te zoeken om mooie nieuwe vestigingen te laten verrijzen. Deze komen letterlijk af op het talent op dat ze nodig hebben. En als ze zich eenmaal vestigen, profiteert een wijde omgeving van de gevolgen. Het vliegwiel van de economie draait weer op volle toeren.

Hoe kun je die mensen die de basis leggen voor zo’n gewenste ontwikkeling, de creatievelingen, aantrekken? Florida formuleerde een aantal fac-

toren, die bijdragen:

Hij noemt de **esthetiek van de omgeving**.

Deze moet aansluiten bij de voorkeuren van de creatieve klasse. Dat betekent dat het allemaal niet te netjes moet zijn. Rafeligheid, vervallen gebouwen, trapveldjes en struikgewas, trekken de inventieve mensen aan die je wilt hebben. Hij gaat niet zover dat hij ook andere factoren van de fysieke omgeving analyseert. Maar het is wel duidelijk dat creatieve milieus zich niet in de bruisende stadscentra ontwikkelen. Ze zoeken vaak de marge op. De randen van de stedelijke gebieden, waar gemêleerde vormen van gebruik de toon zetten. Wie plattegronden van steden bestudeert, kan daarop met grote zekerheid de gebieden aanwijzen die kansrijk zijn voor het opbloeien van een creatief milieu binnen de stedenbouwkundige context van die specifieke stad.

Florida vindt ook het **vestigingsklimaat** belangrijk. "Kan ik er goedkoop zitten? Dan wil ik de switch wel maken", schijnen de personen uit de doelgroep te denken. En als er dan ook nog iets leuks gebeurt in de omgeving, het sociale klimaat positief is, er voorzieningen zijn en culturele activiteiten, en de plek bovendien bereikbaar is, dan komen we in de richting. Verder is het functioneren van de creatieve sector ter plaatse zeer gebaat bij het bestaan van **netwerken**. Als initiatiefnemers en vertegenwoordigers van instellingen elkaar kennen, en daardoor helpen en inspireren, ontstaat die dynamische sfeer, die méér is dan de som der delen.

Verder is volgens de auteur de aanwezigheid van **onderwijsinstellingen**, liefst ook op het gebied van de technologie, erg bepalend. Die

vormen broedplaatsen voor talent. Er moeten ook netwerken zijn, waarbinnen men elkaar met regelmaat ontmoet. Initiatiefnemers moeten elkaar kennen om elkaar te kunnen inspireren en versterken. Verder wijst Florida uitdrukkelijk op het bestaan van een tolerante sfeer. Dat gevoel dat dingen mogen, dat er ruimte is. Deze laatste factor maakt het beeld compleet.

C-Power

Cultuur bij uitstek draagt het gevoel uit dat er- gens een tolerante atmosfeer is. Cultuur speelt de doelgroep echt in de kaart. Gezellige en gewaag- de evenementen, bijzondere musea waar kunste- naars grenzen doorbreken, prikkelende kunst in de openbare ruimte, geheimzinnige beeldende ingrepen in leegstaande gebouwen, broeierige nachten waarin muziek en lichtshows toeschou- wers betoveren: al dat soort dingen vormen de brandstof voor de creatieve sector. Cultuur is de C-Power van de creatieve klasse. Cultuur en creatieve industrie gaan hand in hand.

Maatwerk

Hoe het ontstaan van een creatief milieu op een bepaalde plek daadwerkelijk kan worden bevoor- derd is een vraagstuk dat telkens weer vanuit de plaatselijke situatie moet worden bekeken. Wat zijn de uitgangspunten ter plekke? Welke rem- mende factoren zijn er en welke krachten? Welke partijen zijn aanwezig, wellicht zonder elkaar te kennen? Wat moet daarmee gebeuren? En áls duidelijk is dat kunst en culturele programme- ring een aanjaagfunctie hebben als het gaat om creatieve milieus, dan rest nog de vraag hoe we die troef op een bepaalde plek specifiek voor dat doel kunnen inzetten.

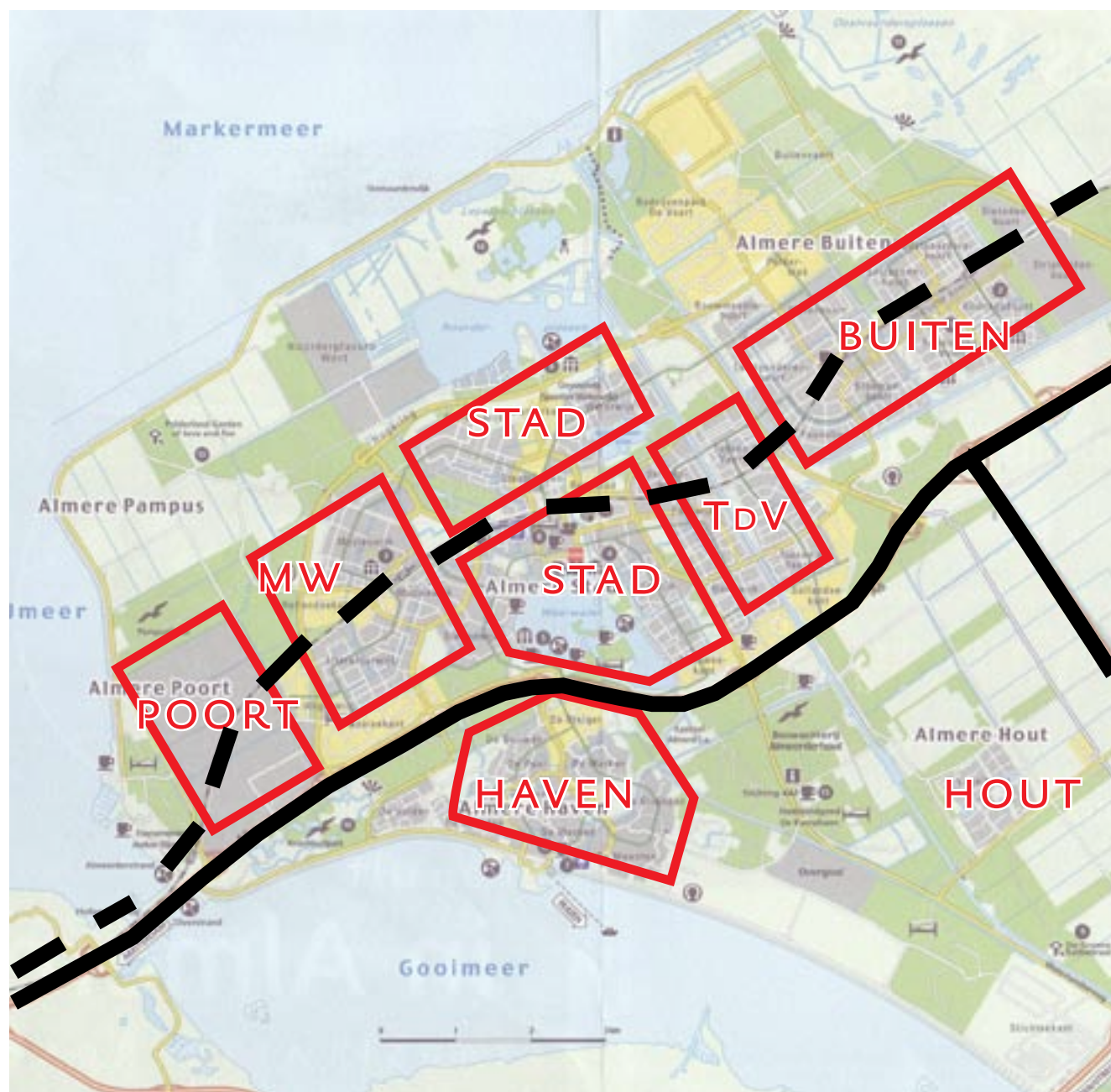
Creatieve knooppunten
Noordelijke IJ-oever

Almere

Wat is de situatie in Almere? Het gaat om een nieuwe stad, die vanuit grote visies volgens strakke stedenbouwkundige plannen vorm kreeg en krijgt. Een stad die deel uit maakt van wat we de Noordvleugel noemen. Het gebied dat zich uitstrekt van Schiphol, tot Amsterdam, Almere en Utrecht, en zich binnen Nederland tot een topregio wil ontwikkelen. Utrecht en Amsterdam komen daarbinnen zeer sterk uit de verf. Hun fysieke en sociale diversiteit, hun historie, en hun rijkdom aan culturele investeringsprogramma's voor zowel in oude als nieuwe stadsdelen, steken schril af tegen een stad als Almere. Concurrenieren komt daarom niet in de gaten. Profileren eventueel wel. Maar we blijven een stad zonder verlaten fabrieken, zonder vervuilde terreinen, zonder brak water, waarin oude woon-schepen drijven, en zonder in onbruik geraakte spoorrails die naar onbekende verten lopen. Er zijn ternauwernood 'rafelranden' die volgens Florida zo gunstig zijn voor het bloeien van de creatieve economie.

Ook volgens de Amerikaanse auteur Jane Jacobs is een dergelijk gepland milieu niet gunstig. Een creatief milieu bloeit eerder op waar sprake is van een chaotische en kleinschalige planologische benadering. Wie de boel strak inricht en geen ruimte laat voor verrommeling en vrije vestiging van vooralsnog onbekende initiatieven, moet uiteindelijk genoeg nemen met effecten die de aantrekkelijkheid niet direct bevorderen, denkt zij. Dat worden steden die een dimensie van spanning en mystiek missen. In Almere zien we veel rechte straten zonder voetgangers, die vol staan met in het gelid geparkeerde auto's. De stad is uitgestrekt en bestaat uit stadsdelen die

zich niet scherp van elkaar onderscheiden. Deze worden van elkaar gescheiden door brede dreven met geschoren bermen en veel waarschuwborden. Wie een wijk in duikt ziet de schimmen van mensen, die zich schuil houden in hun goede huizen. Deze investeren persoonlijk niet noemenswaard in hun omgeving, want de stad laat hun maatschappelijke functioneren ongemoeid. De initiatieven die op individueel niveau ontstaan blijven eilanden. Almere en creatieve milieus lijken niet erg bij elkaar te passen.

Ligging Haven in Almere

De stedenbouwkundige dimensie

Toch zijn er ook methoden om het ontstaan van een creatief milieu in zulke gebieden te ontwikkelen. Eén daarvan betreft het invoegen van bestemmingsvrije, regelluwe stukken. Wie ruimte laat, zowel fysiek als in de regelgeving, laat ook ruimte voor het onverwachte. Dat betekent soms ook het ongewenste, zoals zwerfvuil, onpure straathandel, daklozen en geharrewar in het sociale vlak. Maar het is ook zo dat ondernemende jongeren dan een kans krijgen een leuk handeltje te beginnen in een garage, of bijzondere ideeën kunnen botvieren, die opeens zijn komen opborrelen. Het betekent dat er ruimte komt voor het ontstaan van subculturen, dat er plotseling jamsessions worden gehouden op de groenstroken en in de winkelstraten, dat er particulier initiatief komt in de kunstsector en theatergroepen oefenruimten claimen. Wie de creatieve sector een impuls wil geven kan dus om te beginnen ongeplande ruimte scheppen, en die koppelen aan een speciaal voor deze plekken ingestelde regelluwheid. Daarnaast kan de gewenste esthetiek als een saus over de nette lagen worden gegoten. Dat vergt inventiviteit, maar er liggen interessante uitdagingen. Hoe prikkel je subversiviteit? Er zijn ontwerpers en kunstenaars die met die vraag heel gelukkig zouden zijn.

Florida legt veel nadruk op de sfeer van de omgeving. Wat dat betreft zou je dus denken dat de doelgroep die we willen lokken met een boog om de stad heen zou trekken. Maar voor wie er is opgegroeid, is het anders. Deze mensen kijken met andere ogen, en hebben er iets voor over om te kunnen blijven, want het is hún stad.

Hoewel je in Almere dus nog niet echt dat soort rafelranden hebt als onze oude Havensteden en de steden waar fabrieksterreinen braak liggen op plekken dicht tegen de huidige centra, heeft de stad in de dertig jaar van zijn bestaan toch al bouwkundige afdankertjes geproduceerd. Vooral in het oudste deel van de stad, Almere Haven, staan kantoren en bedrijfsgebouwen leeg, die in de lokale context en voor de lokale bevolking een mooi startpunt kunnen vormen voor de bedoelde creatieve kleuring. Lok daar hergebruik uit, door het scheppen van een culturele, creatieve sfeer. Geef jongeren die een binding hebben met hun geboortestad bepaalde plekken in beheer. Laat ze programma's draaien die hun soortgenoten trekken. Laat ze bedrijfjes oprichten, geef ze woon-werkruimten om niet of vrijwel-niet. Op termijn zorgt de creatieve invulling altijd voor een opwaardering van het vastgoed in de breedte van het gebied. Wie vooruit kijkt, durft de teugel nu te laten vieren.

Geïsoleerd aan het water

Almere Haven ligt in zekere zin geïsoleerd. Er is geen aansluiting op het spoorwegnetwerk, en het gebied is van de overige stadsdelen gescheiden door parken en een snelweg. De ligging zorgt dus voor een zekere mate aan onbereikbaarheid. "Een zekere mate"; 'een gevoel van', want in werkelijkheid ligt het genuanceerder. Met bussen is men immers zó in het stadshart of op het Amsterdamse Amstelstation en op de fiets is Haven een stuk dichterbij stad dan met de auto. Aan de andere kant biedt de relatief geïsoleerde plek van Haven in het grotere geheel uitgelezen kansen om de eigen identiteit te behouden en te versterken. En identiteit is een belangrijke factor

Hoofdstructuur centrum Almere Haven

als het gaat om het creëren van een vestigingsklimaat voor creatievelingen. Karakter, dat is wat we willen. Binnen het stelsel van Almeerse stadsdelen ligt Haven wat karakter betreft duidelijk op kop.

De ruimtelijke identiteit van Haven wordt voor een belangrijk deel bepaald door zijn plek aan het water. De jachthaven, het randmeer waarop gezeild en gesurfd kan worden en de strandjes die nog vrij toegankelijk zijn; zij vormen de identiteitsdragers van wat Haven is. Maar ook de economische potentie van de plek is daarmee verbonden. De versterking van de toeristische aantrekkingskracht is een van de speerpunten van het huidige beleid. Haven krijgt dan de rol van poort naar de rest van Almere, naast die van bloeiend passanten'station', toegemeten. De stedenbouwkundige plannen zijn gericht op de versterking van deze karakteristieken. Haven kan de voordelen van zijn ligging en karakter aangrijpen door voor de kust een landmark op te richten. Een beeld à la 'The Angel of the North' van Anthony Gormly, dat Newcastle upon Tyne uit het slop trok. Het kan zich op bijzondere vormen van toegankelijkheid via water richten. Vanuit het water is Haven een plek om rustig aan te leggen en je dan heerlijk te verpozen. Qua veiligheid ben je er volledig onder de pannen. Het botterfestival biedt leuke aanknopingspunten. Het winkel en horecaconcept zou zich vanuit de waterligging kunnen specialiseren. Waarom zou de creatieve industrie zich daar ook niet mee kunnen verbinden en daarmee de karakteristieke sfeer kunnen versterken? Tijdelijke ateliers aan de dijk, een snoer van follies, dat zichtbaar is vanaf het water, daar liggen kansen.

Voor de bewoner van Haven is er de wijde blik. Het klotsende water, met hier en daar een dukdalf, de vogels, de stranden en de dijk. Vanuit het water doemt een moderne skyline op, die nieuwsgierig maakt. Er zijn volop kansen de ligging uit te buiten en de nadelen van het relatieve isolement van het stadsdeel om te vormen tot voordelen, die ten goede komen aan de eigenheid en de identiteit van de plek.

Karakter

Haven is binnen de Almeerse context het stadsdeel dat qua bouwstijl nog het meest historiserend is. Het wordt gekenmerkt door retro-architectuur met reminiscenties aan de Amsterdamse grachtengordel door de toepassing van smalle topgevels met een randafwerking die aan trapgevels herinnert. De omgeving van het centrum is in de jaren zeventig ontstaan en kan nu al worden beschouwd als een monument voor de architectonische opvattingen van die jaren. Hier zijn de straten bochtig en rij je je auto telkens klem in de beslotenheid van de hofjes, waar zich grote concentraties van sociale woningbouw bevinden. In het centrum zien we grachtjes met 'grachtenpanden' waarin galeries gevestigd zijn, een kerktoeren met een beiaard, levendige winkelstraten en een knus plein met bomen en banken.

Hoeveel er op die stedenbouwkundige "bloemkoolstructuur" ook is aan te merken; we moeten stellen dat de maatverhoudingen kloppen. De schaal van bebouwing en de maten van de straten en pleinen zijn uitgesproken kwaliteiten van het centrum van Haven. Daarbij zijn de busbaan en de grachten heldere stedenbouwkundige elementen, die referentie en structuur geven in

oost-westelijke richting. Ondanks de huidige gebrekkige uitstraling van beide elementen, is de basis in orde. Met een beter onderhoudsplan van het water en een aantrekkelijker inrichting van de busbaan, bijvoorbeeld met meer groen en een meer pleinachtige inrichting, zijn de kleine problemen eenvoudig te verhelpen. De noord-zuid-lijn in het centrum Almere Haven wordt gemarkeerd door de winkelstraat, die loopt van de haven tot het marktplein. Deze lijn is de aorta van het centrum en kruist zowel de busbaan als het water. Op die punten wordt de smalle ader verbreedt tot een pleinachtige plek. Er zijn heel duidelijke ‘tools’ aan te wijzen die deze plekken op een subtiele manier meer verblijfswaarde zouden kunnen geven. Straatmeubilair, beeldende ingrepen, en groenprogramma’s behoren daartoe. De winkelstraat zelf, geflankeerd door loggia-achtige overkappingen, wordt aan de achterzijde begrensd door binnengebieden. Soms overheerst de woonfunctie, soms is het parkeren dominant en vind je er concentraties van zwerfvuil. Op bepaalde tijdstippen wordt er op dorpse wijze in groepjes rondgehangen.

Binnen de Almeerse context heerst in Almere Haven een zekere artistieke sfeer. De kleinschaligheid van de stedenbouwkundige opzet vertaalt zich ook naar het sociale vlak. De bewoners zijn kleurrijk. Mensen schijnen elkaar te kennen. Er is leven op straat. Groepen jongeren vormen een lust voor het oog. Oudere mensen zitten op de banken en praten samen. Haven voelt dorps aan. Het is allemaal te belopen en het is er gezellig. Havenaren zijn Havenaren. Ze hebben iets met elkaar.

Kern

Het centrum van Haven Centrum wordt gevormd door het gebouw Corrosia. Dit werd ontworpen door de Amsterdamse architecten Ron Blom van Assendelft en Jan Koning, die beiden gelieerd geweest waren aan het bureau van Herman Herzberger, wat te merken was in hun visie op bouwen. Ook in Corrosia mocht de betonnen constructie zichtbaar blijven en de ruimten dicteerden niet heel autoritair de wijze waarop deze zouden moeten worden gebruikt. Ruimte scheppen voor informeel ontmoeten bleef een belangrijk doel, vandaar dat oveal gangen en trappen zijn, die alles met alles verbinden. De façaden zijn met cortenstaal bekleed, vandaar de naam Corrosia. Maar dat was niet meteen zo. In het eerste voorstel zou het gebouw aan de buitenzijde worden afgewerkt met gemofeld aluminium. Dat vonden de opdrachtgevers echter helemaal niet passen bij het ‘bruine’ karakter van het stadsdeel, waarna de architecten de voorstellen veranderden. Een eerste resultaat van de voor Haven karakteristieke ‘volkswil’. Deze heeft Haven gemaakt tot wat het nu is en blijven wil. Een gezellig stukje stad, klein genoeg om mensen de kans te geven elkaar echt tegen te komen en invloed uit te oefenen op hun omgeving. Groot genoeg om een compleet stadsdeel te kunnen vormen met eigen voorzieningen op cultureel gebied.

In Corrosia zetelt De Alliantie Flevoland, een corporatie met een groot woningbezit in de stad die het nemen van verantwoordelijkheid in de publieke sfeer niet schuwt. De Alliantie houdt kantoor temidden van een aantal culturele ondernemers die in hetzelfde gebouw zijn

ondergebracht, zoals een cultureel centrum en een kunsttuin. In de directe nabijheid van het gebouw nestelen zich andere culturele ondernemingen en een middelbare school, waar zeventienhonderd leerlingen dagelijks in en uit gaan.

Flexibel

Corrosia is opgezet als een flexibel gebouw. Het moest geschikt zijn om een scala aan functies te herbergen en een 'levend stukje stad' worden. Een tweede belangrijk uitgangspunt bij de bouwopgave vormde het begrip 'ontmoeting'. Wat er precies allemaal in moest komen was niet meteen duidelijk. Kantoren en wisselkantoren, wat startende ondernemers, misschien een arts of tandarts en wat openbare voorzieningen. Zo algemeen werd het programma gedefinieerd. Men ging er van uit dat een variëteit aan ruimten moest worden gemaakt, met wisselende hoogten en van zeer wisselende omvang. Ruimten, die door middel van het daar te vestigen gebruik, waarop de bewoners van Haven met behulp van inspraakprocedures invloed hadden, uiteindelijk karakter zouden krijgen. Ze werden aan een soort van straten gevestigd. Daklichten zorgden voor een prettige sfeer en de vele trappen voor een gevoel dat alles met alles in verbinding stond. De voorgevel kreeg een uitnodigend karakter, met een dieper liggende ingangspartij, zodat het gebouw een soort verlengde van de straat zou vormen. Een planning die in het interieur uiteindelijk niet werd voortgezet door er een route van te maken die aan de andere kant van het gebouw weer op straat uitkwam. Veranderingen in de opzet van de omgeving waren daar debet aan.

Experimenteel?

De vestiging van een theaterzaal in het gebouw was een idee van een van de betrokken gemeentambtenaren, Thijs Gerretsen. Maar als niet heel Haven achter zijn idee had gestaan zou die zaal er waarschijnlijk nooit gekomen zijn. Het moest een vlakke vloer theater worden, waar heel verschillende producties zouden kunnen plaatsvinden. Ook opvoeringen waarbij het daglicht mocht binnenstromen. Qua uitrusting is het allemaal redelijk gelukt, maar omdat het idee in een zeer laat stadium werd binnengeschoven, zijn de aan en afvoerroutes niet goed uit de verf gekomen. En een paar jaar na de oplevering kreeg 'De Roestbak' concurrentie van het intussen in stad gevestigde 'Metropole'. Want de stad ontwikkelde zich in een razend tempo. Maar geen nood. Er vond van zelf een schifting plaats. In de Metropole konden de grotere producties plaatsvinden. De Roestbak zou zich op kleinere, experimentele uitvoeringen kunnen storten. De programmering kwam in één hand, die van de Metropole, waardoor er een goede afstemming kon plaatsvinden in wat de beide theaters het publiek voorschotelden. Daarbij werd twee avonden per week film geprogrammeerd, op basis van een zeer bescheiden gemeentelijk subsidie aan het Filmhuis Die Blechtrommel. De Roestbak kreeg in de loop der jaren bekendheid als een charmant en sfeervol theater. Met het experimentele karakter viel het wel mee, hoewel er toch wel af en toe iets ongekends doorklonk. Het Werktheater heeft er dingen gedaan, en de Dogtroep, in het begin van haar bestaan. Er werd ook vaak een combinatie met een tentoonstelling bedacht en grote artiesten planden er hun try-outs. Voor het overige werd

de Roestbak het podium voor uit de eigen bodem opwellende producties. Voor de plaatselijke balletschool, de eigen toneelvereniging, school-opvoeringen en wat dies meer zij. Een formule die naast de ontwikkelingen in stad nog altijd geldigheid kan hebben

Historisch centrum

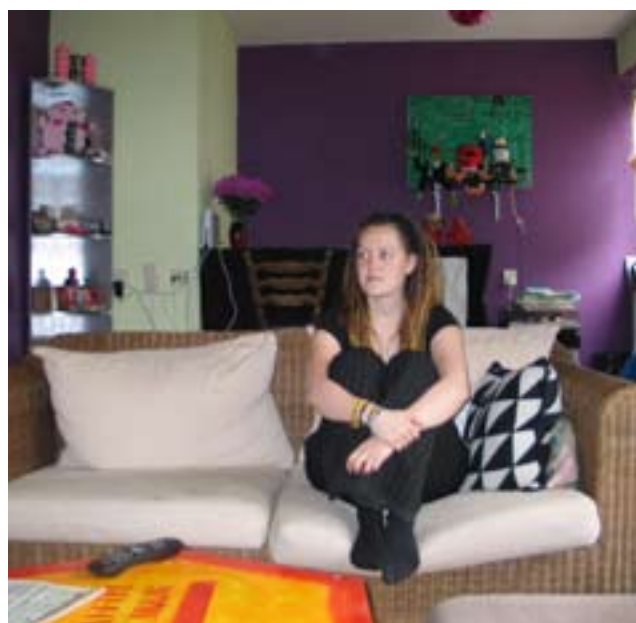
Het gebouw Corrosia mag zich na vijftwintig jaar, door zijn plek en activiteitengeschiedenis, met recht het historische centrum van Almere noemen. Hier vestigde zich het eerste stadsbestuur, hier werd burgerinitiatief beloond, hier zijn allianties gesmeed, hier hebben slimme en betrokken bewoners prachtige culturele momenten gecreëerd en beleefd.

Op dit moment is in Corrosia een compleet cultureel centrum gevestigd, waar dichters, kunstenaars en filosofen het publiek kunnen ontmoeten. Met een mooie ingang aan het eind van een loopstraat en een vriendelijke receptiöniste, moet het publiek zich wel welkom voelen. Er is een café, waar naïeve schilderijen worden getoond, een kunstuitleen, waarnaar een speciale loopbrug loopt om de toegankelijkheid te bevorderen, een historisch genootschap en nog altijd een theater, dat bedreigd wordt door het onttrekken van het programmeringsbudget ten behoeve van de grotere ontwikkelingen in stad. In het Ouderencentrum, dat achterin is gevestigd, worden creatieve cursussen gegeven, in principe open door deelnemers uit alle leeftijdscategorieën. Karakteristiek voor het huidige gebruik van het gebouw is de sterke versnippering van de afzonderlijke initiatieven. Ieder doet zijn eigen ding, zonder veel verbinding. En het publiek is ook niet meer zo gemakkelijk binnen te loodsen.

Op een of andere manier is er toch een soort van afstand.

Méér

Vlakbij heeft het Almeerse architectuurcentrum Casla een paar bovenwoningen als kantoor in gebruik. Er is een jongerencentrum, Trapnotov, waar allerlei optredens worden verzorgd op een eigen Bühne. Aan de Kerkgracht is een atelier voor creatieve dagbesteding door mensen met een verstandelijke beperking gevestigd, Triade. Daar tegenover exploiteren twee kunstenaars een kunstopleiding voor dezelfde doelgroep, de Witte Olifant. Hier is ook tentoonstellingsruimte en er kan werk van de cliënten worden gekocht. Er zijn wat galleries, die een bijzondere subsidie op de huursom ontvangen om zich ter plaatse te kunnen handhaven. De Kerkgracht ligt immers niet direct in de as die de Markt met het Haventje verbindt, zodat er niet veel aan toevallige passanten wordt verdiend. Verderop zijn zelfs twee theatergezelschappen gevestigd, die in Haven hun oefenruimten en kantoren hebben, Suburbia en de Bonte Hond. Er is een meidengroep, die films maakt en opvoeringen voorbereidt met als onderwerp hun eigen leven. Er is een groep jonge musici die een bredere kunstzinnige programmering realiseert en die in een soort huiskamersetting aan de man brengt: BG 22-24. Er zijn gezondheidscentra, er is een sterrenwacht, er staan aardige beelden en een aantal blinde gevels is net als in Lyon in Frankrijk opgefleurd met muurschilderingen die kijkers op het verkeerde been zetten door middel van de aloude Trompe l'oeil techniek.

Wel en niet

Bij het reflecteren op de factoren die gunstig zijn voor het bevorderen van een creatief milieu valt dus op dat een aantal daarvan in Haven duidelijk aanwezig zijn, andere in mindere mate. Geconstateerd wordt echter steeds dat het beeld gezien vanuit de lokale situatie overwegend gunstig is. Maar er dienen zich donkere wolken aan. De vraag is dan welke specifieke impulsen binnen de huidige situatie een sterke, aanjagende werking kunnen hebben.

Welke bedreigingen dienen zich aan?

Eind 2004 vertrok het Filmhuis naar stad; een gebeurtenis die nog altijd betreurd wordt, zelfs door mensen die er nooit geweest zijn. Medio 2006 stoppen de Almeerse Theaters met de programmering van de Roestbak. Het budget dat daarmee gemoeid was zou nodig zijn voor het nieuwe theater in het centrum, dat in 2007 opengaat. Verder, vreest men, zou het wel eens kunnen dat een vorm van Haventheater precies dat publiek wegtrekt, waar men in stad op zit te azen. En móet azen, om de exploitatie rond te krijgen. Dus wilde men de theater functie in Haven een zachte dood laten sterven door geen budget te reserveren voor een nieuwe invulling. En Cultureel Centrum Corrosia wil weg. Het is niet tevreden met de bezoekersaantallen, krijgt een functie als Provinciaal Centrum voor Beeldende Kunst, en worstelt met ruimtegebrek. Haven lijkt dan niet meer zo'n ideale vestigingsplaats. Daarbij wil het geval dat in het nieuwe Stadshart een gebouw vrijkomt, dat nog tien jaar blijft staan: de Voetnoot. Zou dat niet een ideale plek zijn voor een broedplaats? Men heeft er al veel handen voor op elkaar gekregen.

Een broedplaats is een plek waar kunstenaars samenhokken en elkaar daarmee inspireren en bevruchten. Door daarvandaan ook activiteiten te ontwikkelen voor publiek wordt de plek een vitale factor in het stedelijk leven. Suburbia wil mee naar de Voetnoot, net als de Federatie van Almeerse Podiumkunsten die in Haven kantoor houdt. En zelfs de kunstuitlen zou bereid zijn te verhuizen. Ook een aantal kunstenaars voelt zich aangesproken. De rest van de Voetnootruimte wil men aanvullen met ambachtelijke bedrijven die ook een winkeltje exploiteren. Zo zou De Voetnoot dan best wel eens dé kans kunnen worden voor cultureel ondernemers uit Haven die grotere ambities hebben. De Gemeente, die de aandacht richt op het bevorderen van Stedelijkheid in het Stadshart zou bereid zijn er een fors bedrag in te steken, in samenhang met financiële impulsen die vanuit de Noordvleugelontwikkeling kunnen komen. Een dergelijk beleid houdt een gevaar in zich dat er versnippering gaat ontstaan waardoor er uiteindelijk zowel in Haven als in Stad kansen gemist zullen worden.

Verbonden netwerken?

Het is geen prettig perspectief voor Haven en het is ook nog niet zo ver. In Haven veroorzaakt de beroering wel een gezonde vorm van tegenspel. Maar waar liggen dan de kansen? Vragen burgers en maatschappelijke partijen zich af. Wie er rond loopt moet constateren dat er met Haven niets mis is. Je hoort het de mensen zelf zeggen: Haven heeft identiteit. Het is echt een plek voor mensen die ontmoeten leuk vinden en graag gekend willen worden. Mensen die genieten van knusheid en overzichtelijkheid. Er zijn relatief veel jongeren die er zijn groot geworden,

Cultuur in Almere Haven, huidige situatie

elders zijn opgeleid, maar weer naar hun wortels zoeken in hun geboortestad. Ze hebben een culturele opleiding en ontvouwen plannen. Hun experimentele inslag kan de karakteristiek van gemoedelijkheid die er nu is vitaliseren en actualiseren. Geef ruimte aan jong, onderzoekend en subversief. Dat blaast de vitale sfeer aan en brengt het geheel weer in de richting van de stemming in de eerste jaren, toen het er vanuit alle leeftijden ruiste en bruiste, en alle partijen de koppen bij elkaar staken.

Op dit moment werken de afzonderlijke culturele ondernemers en ondernemingen nog niet echt samen. Ze hebben hun focus nog niet helemaal op Haven zelf en de positie van de eigen instelling in het stadsdeel, of zitten in een spagaat. De één wil dolgraag 'doorgroeien', voelt zich daarin beperkt en zoekt dan uitwegen in de richting van het Stadscentrum, terwijl er met een kleine bouwkundige ingreep ter plaatse ook heel wat te winnen zou zijn. Denk bijvoorbeeld aan een doorbraak tussen de huidige ruimte van het CCC en de theaterzaal De Roestbak: Zeeën van mogelijkheden!

Anderen willen in het kielzog van het Culturele Centrum 'eigenlijk' ook wel weg, als zich in het centrum een kans op een mooie ruimte zou voordoen, maar zouden zich desondanks ook nog wel willen laten verleiden hun aanwezigheid in Haven te continueren. Waarom maken we dan geen broedplaats in Haven?

Bij de jongere initiatieven is de blik zeker op Haven gericht. Zo willen de trekkers van BG 22-24 vooral ter plekke dingen realiseren vanuit een warm gevoel voor de eigen woonomgeving. Aan de Markt wonen een paar jonge mensen die idee-

en hebben een creatieve opleiding. Ze hebben zich verenigd in Stichting Nickenik en willen wel eens wat leven in de brouwerij brengen. Wat er in Cultureel Centrum Corrosia gebeurt, spreekt hen niet aan, als ze al weten dat het bestaat, en er ooit een voet over de drempel hebben gezet. Als zo'n initiatief een reële ondersteuning krijgt kan het voor Haven worden behouden en opbloeien tot een plant die sterk is en geworteld.

Dan is er Scholengemeenschap De Meergronden, die dagelijks horden leerlingen opzuigt en een belangrijke plaatselijke werkgever is. De school zoekt plekken in de directe omgeving waar leerlingen praktijkervaring kunnen opdoen. Daarop reageert het Cultureel Centrum op dit moment nog met enige afkeer. Men wil toch geen kindercrèche worden, hoor je fluisteren. Het CCC kampt echter wel weer met een gebrek aan een enthousiast en actief publiek. Er is te weinig respons vanuit de eigen omgeving. De kunstuitleen zou best meer abonnees kunnen gebruiken en de openingsuren willen uitbreiden. De door de Alliantie gesponsorde trap naar de ingang zou veel meer voeten kunnen verdragen.

Eventuele samenwerking met de Meergronden biedt beide instellingen toch weer kansen. Leerlingen die een leer-werkplaats krijgen aangeboden kunnen worden geprikkeld het thuisfront te laten meegenieten van het rijke programma. Gratis kaartjes en een bijzondere ontvangst voor de ouders en de verdere familie, reductie op abonnementsprijzen kunnen bijdragen aan het vormen van een vaster publiek. Ook zijn het precies dit soort leerlingen die met succes een straatactie kunnen uitvoeren om extra publiek bij bijvoorbeeld voorstellingen te betrekken.

Flyeren op marktdagen lijkt geen slecht idee. Op dit moment is het nog zo dat veel mooie programma's van het CCC en de Kunstuitleen aan het oog van oude en jonge Havenaren voorbij gaan, omdat verschillende informatiekanalen elkaar niet kruisen. Leerlingen kunnen ook ideeën aandragen hoe dit kan worden opgelost. Zij weten toch waarmee ze te verleiden zijn. Nee, het verbinden van de school met de culturele praktijk in Corrosia zou wel eens een alzijdig voordeel kunnen opleveren.

Sociaal-cultureel Centrum Avanti lag een tijd stil door interne conflicten, maar maakt alweer tentoonstellingen en zorgt voor koffie-uurtjes, die natuurlijk pas echt functioneren als er een vast publiek gebruik van maakt. De Witte Olifant laat haar ruimten soms overwoekeren met de producten van de cliënten. Producten die een speciale aanpak vereisen als het gaat om presentatie. Ook daar zou een uitbreiding van de personele capaciteit met specialistische tentoonstellings- en kunstmarketingexpertise en samenwerking met de Meergronden, wonderen kunnen verrichten. De Witte Olifant heeft alle mogelijkheden zich te ontwikkelen tot een landelijk expertisecentrum voor kunstonderwijs aan mensen met een verstandelijke beperking en zoekt naar huisvesting die beter aansluit bij die eventuele ontwikkelingen de huidige wensen. De bibliotheek maakt dan wel tentoonstellingen om meer publiek te trekken, maar zou dat middel ook veel meer kunnen benutten. De bedoeling is goed, maar je ziet hoe op dit moment de kunstwerken zonder kennis van de portee ervan, tussen de folders en de boeken teloor gaan in de visuele ruis van de omgeving. Hier kan door sa-

menwerking met Corrosia waar veel know how zit, een sprong worden gemaakt.

Kortom, er is nog te weinig verband en nog te weinig uitwisseling van know how tussen de instellingen en de initiatieven onderling, en bijvoorbeeld bewoners of kwartiermakers met verstand van zaken. Het gebouw Corrosia wordt nog onvoldoende ervaren als het centrum waar de activiteiten samenkomen en meerwaarde in de vorm van kwaliteit en identiteit wordt geschapen. En waar geen verband is, vindt geen versterking plaats. Hier zou met kleine verschuivingen echt iets gedaan kunnen worden. Verbetering en verandering liggen om de hoek.

Formeel én informeel

De culturele identiteit van Almere Haven is jong en experimenteel, is niet middle-of-the-road, Het roept het beeld op van spel, kwaliteit en talent. Maar het mag mislukken, en het kan op het randje zitten. Of erover. Het is een gezonde mix, met een eigen profiel, dat gedragen wordt door de soort mensen die je aan de randen van oude steden in de creatieve bedrijfsverzamelgebouwen en de broedplaatsen ziet zitten. Kan dat in Haven ook? Kan de informele sfeer die door zulke plekken gecreëerd wordt samengaan met de toeristische aantrekkingskracht die Haven ook wil uitoefenen? De vraag suggereert dat rafelranden vies zijn, afschrikken. Maar de broedplaatsen en ateliers worden juist vaak ingezet om de achtergebieden levendiger en zelfs sociaal veiliger te maken en ten slotte een waardestijging in het vastgoed te veroorzaken. Zowel ruimtelijk als cultureel en economisch, geven broedplaatsen een impuls aan de stad, en dat kan

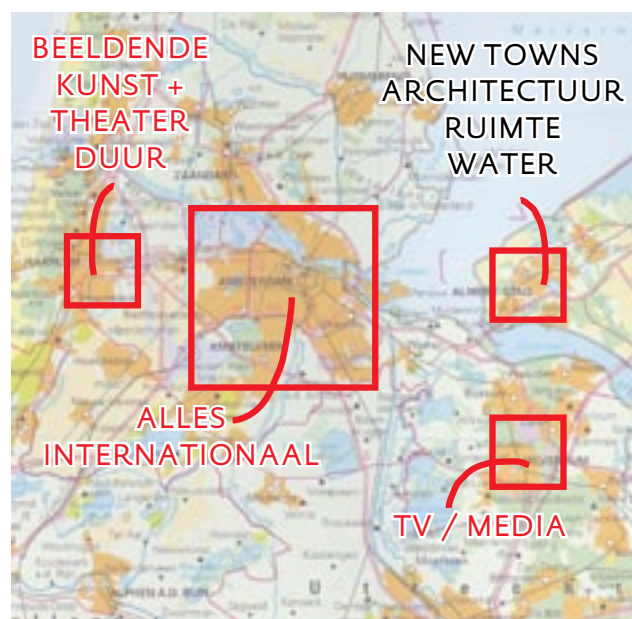

in Almere Haven ook geen kwaad.

Stedenbouwkundig biedt Haven de mogelijkheid het een met het ander te combineren. Vanuit de verlichte winkelstraten vertakt zich een netwerk van informele routes. Ze gaan achterom en tussendoor. Je kunt er dwalen, ze hebben geen vast patroon. Mensen die nieuwsgierig zijn maken ze mee, want zij willen nog wel eens een weg inslaan naar het onbekende. Mensen die de gebaande paden willen, komen er niet mee in aanraking.

De Kerkgracht is erbij gebaat als het onderdeel wordt van een informeel circuit, naast het feit dat het een aftakking vormt van de formele route. Datzelfde geldt ook voor de plekken waar nieuwe culturele initiatieven worden gevestigd. Het is interessanter om te verspreiden en de verbindingen te leggen, dan om te clusteren en onderdeel te worden van de formele structuur.

Haven heeft sfeer, er zijn zoveel actieve veel jongeren, er is relatief veel cultuur, en het is goed bereikbaar vanuit Amsterdam en Almere Stad. Er zit veel kennis en de mensen voelen zich verbonden. Haven kan met zijn kleinschaligheid en dichtheid aan plekken, met zijn vele actieve mensen en bijzondere voorzieningen, echt een aanvoer- en een voorportaalfunctie voor stad te vervullen op creatief gebied. Een áls er in Almere al een plek is die esthetisch kan aansluiten bij het idee van een vrijplaats, een rafelrand, dan is het hier. Er is lokale wil én lokaal potentieel. Overal zitten 'musici', het gaat goed klinken als ze gaan samenspelen!

Creatieve identiteit Almere en Almere Haven

Almere Haven in stad en regio

Amsterdam heeft 'alles', maar bijvoorbeeld niet de hoeveelheid ruimte die Almere kent. Hier is de rust die veel kunstenaars zoeken en in Amsterdam niet vinden. Almere heeft een vanzelfsprekende voorsprong op het gebied van stedenbouw voor New Towns en zou op dit gebied speciale projecten kunnen ontwikkelen en ondernemers aantrekken. Ook de voordelen van water en ruimte kunnen verder uitgebuit worden, waarbij met name Almere Haven in beeld is. Almere Stad is steeds meer een echte stad aan het worden, waarbij schaalvergroting ook vervlakking in de hand werkt. De wet van de grote getallen zorgt ervoor dat kleinschalige, experimentele projecten minder ruimte krijgen. Almere Haven heeft daarmee een kans zich scherper van Stad te onderscheiden: in Haven kunnen nieuwe dingen ontstaan. Maar welke impulsen zijn daarvoor nodig?

Culturele ambitie NU grijpen

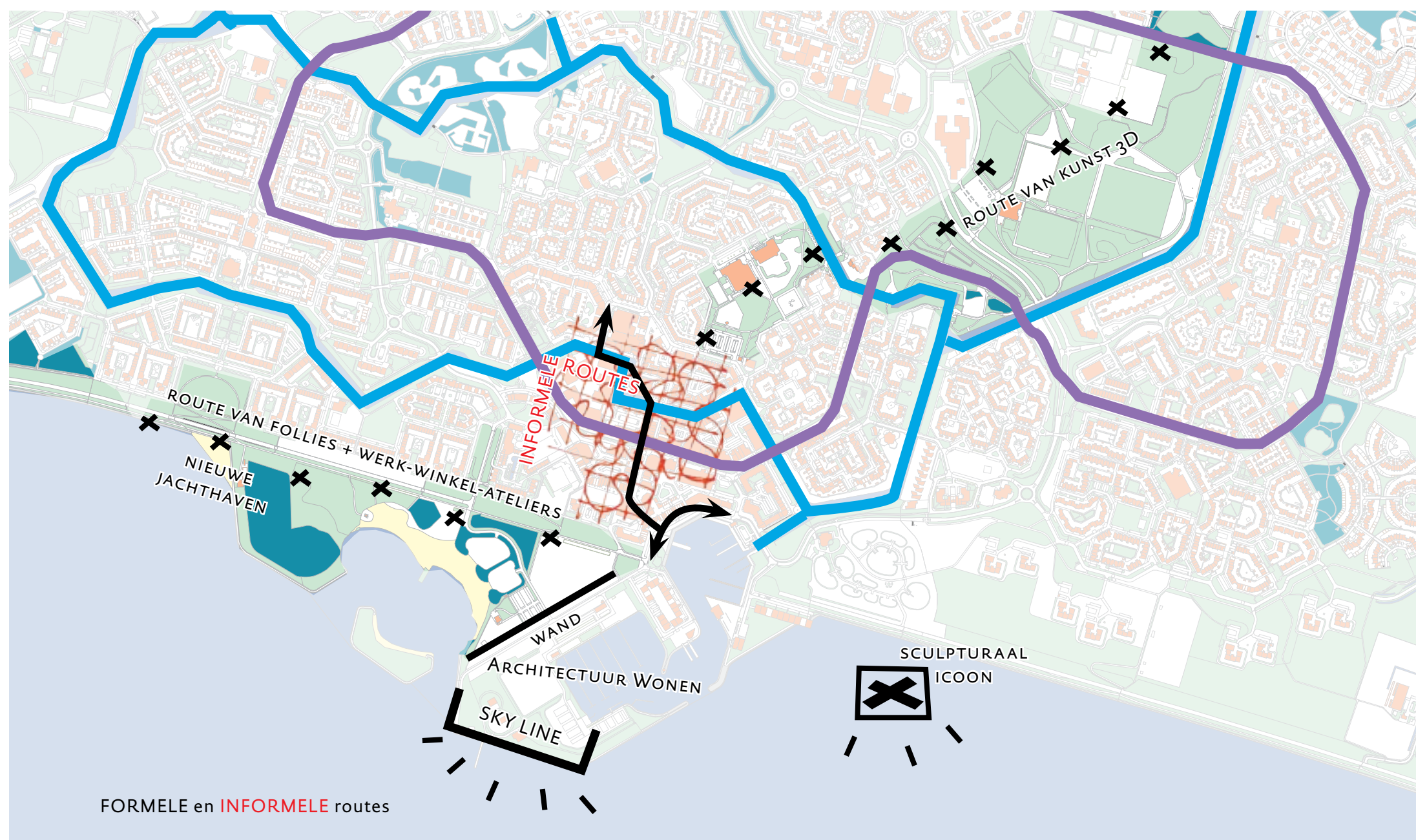
Wie de situatie dus beziet vanuit de ligging van Almere in de regio en de ligging van Haven binnen het conglomeraat van Almere, komt tot twee conclusies.

- Almere onderscheidt zich als **New Town** in het grotere geheel met een grote groep aan jonge actievelingen, een overvloed aan vrije ruimte en architectonische kwaliteit. Hier ligt een proeftuin voor hedendaagse stedenbouw, architectuur en cultuur.
- Haven heeft als onderdeel van Almere een kans zich tot **creatieve ruimte** voor stad en regio te ontwikkelen en wordt gekarakteriseerd door kleinschaligheid, experiment, water en een hoge dichtheid aan culturele ondernemingen.

Door de op handen zijnde verplaatsing van de reële en de financiële inspanningen naar stad is echter een wankelende situatie ontstaan. Het vergt een heleboel creativiteit (in twee betekenissen), maar vooral ook een heleboel energie om Almere Haven weer met recht de culturele identiteit van Almere te laten dragen.

Kortom: Het zogenaamde kunstenaarsgevoel is zeker aanwezig, maar heeft nieuwe impulsen nodig. Impulsen die Almere Haven onderscheiden, om daarmee de overlevingskans op een werkelijk duurzame manier te vergroten.

De Alliantie Flevoland realiseert zich dat. De corporatie ziet functies verschuiven, en gebouwen leeg staan en leeg komen in het busbaangebied, die direct grenzen aan het eigen vastgoed. Ziet instellingen en particulieren initiatieven ontplooiën om ontwikkelingen te keren en zoekt daarbij naar uitgangspunten om op een gerichte manier te kunnen bijdragen. Welke partijen zijn belangrijk en vitaal? Welke acties ondersteunen een duurzame ontwikkeling in de goede richting? De antwoorden die gevonden worden hebben in dit onderzoek zullen zeker worden aangegrepen om een stoot in de goede richting te geven.

RUIMTELIJKE CULTUURONTWIKKELING ALMERE HAVEN

Aanbevelingen:

Onderstaande aanbevelingen zijn de zeven belangrijkste punten die we willen benadrukken. Deze hebben overlappingen, en dienen vooral in combinatie met elkaar te worden opgepakt. Een verdichting van het culturele programma zorgt immers vanzelf voor een publiekimpuls en het toevoegen van huisvestingsruimte aan culturele ondernemers draagt bij aan de versterking van de identiteit. Door onderstaande impulsen in samenhang aan te pakken ontstaat de grootste kans om te komen tot een ruimtelijke invulling van cultureel beleid, en tot een culturele creatieve invulling van ruimtelijk beleid in Almere Haven.

- I. Nevengebieden en informele routes ontwikkelen
- II. Identiteit
- III. Toevoegen en herschikken van culturele werkplekken
- IV. Verdichting van het Culturele Programma
- V. Publieksimpuls
- VI. Verschillende netwerken verbinden: krachten uit de stad zelf halen
- VII. Toolkit Ruimtelijk

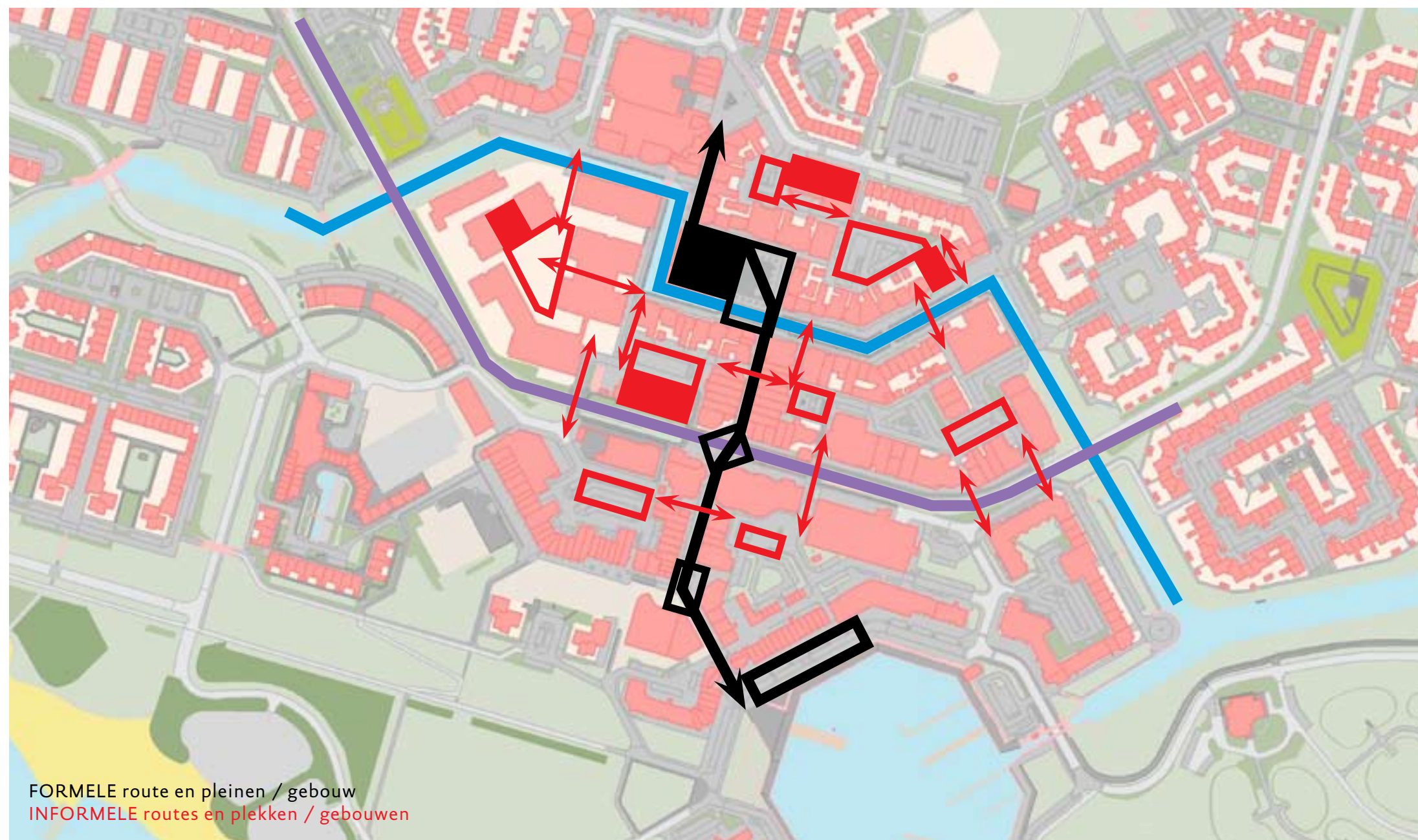
I. Nevengebieden: formeel en informeel

De achterpleintjes, via informele routes verbonden met de belangrijkste winkelstraat, kennen in Almere Haven nu nog een negatieve connotatie. Maar zoals zo vaak, kan juist een zwak deel van de stad omgebouwd worden tot een sterke nieuwe drager. Ontwikkel de achterpleinen, waar nu voornamelijk geparkeerd wordt, met als leidraad het geschetste creatieve milieu. Waarom zou dit over twintig jaar niet een beeld kunnen

FORMELE routes

INFORMELE routes

Hoofdstructuren centrum Almere Haven

opleveren van bijzondere hofjes, verbonden door een stelsel van halfverborgen routes, waaraan gebouwen liggen waarin mensen druk zijn in ambachtelijke creatieve bedrijven. Voorbeelden: Jachtinterieur ontwerp en bouw, decorbouw, meubeldesign, grafische vormgeving, webdesign, evenementenorganisatie.

Ook de routes van het informele circuit bieden bij uitstek de mogelijkheid om met behulp van culturele uitingen versterkt te worden en om een krachtig circuit te creëren waar de begrippen experimenteel, subversief en creatief de sfeer bepalen. Het mag er daar best een beetje anders uitzien, minder aangeharkt, experimenteler, verrassender. Deze informele routes, bestaande uit stegen en bruggen, haken aan op het formele circuit van winkelstraat, De Kerkgracht en de busbaan, en de genoemde achterpleinen. We stellen voor ook het binnenplein van het Schoolgebouw te verbinden en te ontsluiten.

Hoe de verschillende pleintjes en stegen er uit zullen zien, is geen kwestie van een volledig dichtgetimmerde planningsprogramma. De vorm, het programma van eisen, de spontane en geplande ontwikkelingen, zullen aanhaken op actuele ontwikkelingen in vastgoed of cultuur. De onder VII opgevoerde toolkit biedt een scala aan mogelijkheden de ontwikkeling te provoceren. Zie de kaart als een mogelijke verleiding naar een beeld dat kan ontstaan, mits iedereen hetzelfde spel speelt.

II. Identiteit

Identiteit is al een sterk punt van Haven, maar kan zeker ook nog een impuls gebruiken. Ruimte, water, architectonische kwaliteit, gezelligheid en samenhang in de stedenbouwkundige opzet,

Culturele activiteiten van Almere Haven

Ideeënkaart De Alliantie

zijn goede troeven. Het Creatieve milieu vraagt echter om méér. Jong, alternatief, speels, vitaal en subversief, zijn de takken die we op de stam moeten enten. De relatie met de programmatische aanpak binnen de culturele instellingen, met specifieke evenementen en festivals die moeten gaan plaatsvinden, en de toolkit ruimtelijk, zal duidelijk zijn.

III. Toevoegen en herschikken van culturele werkplekken

Op dit moment is er nog steeds iets te weinig massa om Haven echt het imago van een creatief milieu te kunnen geven en een aantrekkelijke werking te kunnen hebben op de doelgroep van creatief begaafden. Door het toevoegen van de gebouwen De Bivak en De Hulk aan de vastgoedvoorraad en deze op een strategisch moment in te zetten voor werkplaatsen in de creatieve sfeer, kan de kritische massa precies tot het juiste niveau worden opgekrikt. Deze relatief oude gebouwen, die de rafelranden op Almeers niveau vertegenwoordigen, kunnen worden verworven ten behoeve van kleinschalige culturele initiatieven. Dat deze gebouwen in aanmerking komen voor verwerving hangt ook samen met hun ligging in de beschreven nevengebieden.

Duidelijk is dat het aanbod de vraag naar werkplaatsen creëert. We zoeken echter specifiek naar ondernemingen met een cultureel en creatief karakter. Om de vraag de gewenste richting te geven zou de vestiging van één creatieve partner per gebouw als trigger kunnen worden gebruikt. Voorbeeld: de Witte Olifant naar de Hulk, Bibliotheek of Trikado naar Bivak. Daarna kan de overige ruimte worden verhuurd als locatie voor

de vestiging van ateliers en studio's voor creatieve starters.

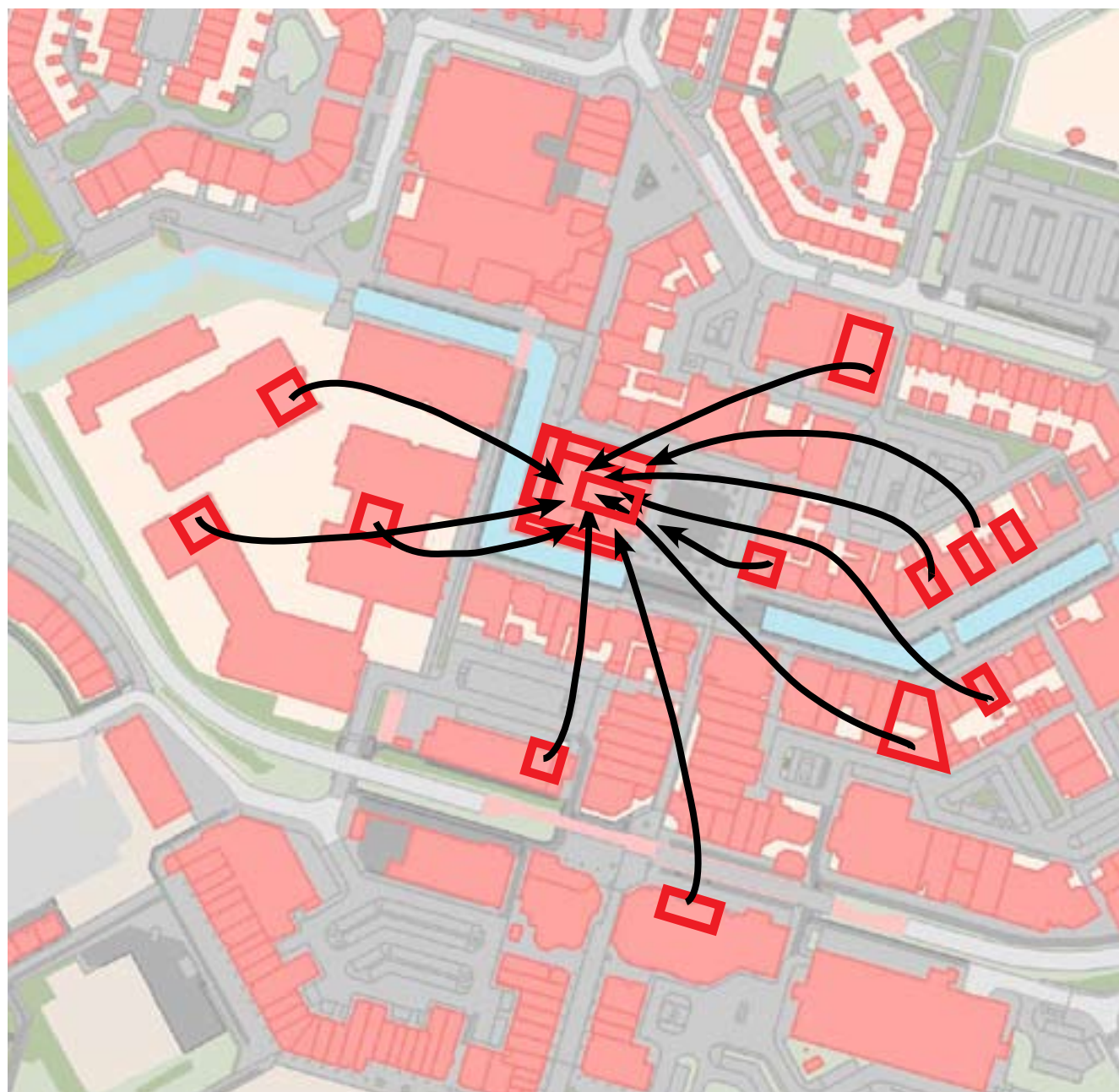
Zeker als ook een stuk van de dagelijkse sociale en fysieke beheerstaken bij de bewoners van worden neergelegd in ruil voor een huurverlaging, dan kan er een sterke win-win situatie ontstaan.

IV. Verdichting van het Culturele Programma

Kern in dit verhaal is dat De Roestbak open blijft en zorgt voor een onderscheidende voor een vast deel ook professionele programmering, die aansluit bij de geformuleerde identiteitsdragers. Stelt zich verder op als zon tussen de planeten: alle culturele ondernemers, verenigingen en scholen met een performancekant vullen stukken in van de programmering. Daarbij kan meer eenvoudig ruimtegebruik ook de nodige verdichting opleveren, want waarom zouden we zo'n zaal alleen voor podiumkunsten gebruiken?

De Roestbak krijgt een professionele programmeur, die haar werkzaamheden niet hoeft te beperken tot het eigen gebouw. In het satellietstelsel is ruimte voor verkeer in twee richtingen. En er zijn ook andere plekken die de culturele identiteit op logische wijze kunnen uitdragen. Aan de Gooimeerdijk West kan een keten van follies en tijdelijke culturele gebouwtjes komen. In noordoostelijke richting is een Route van de Kunst denkbaar. De begraafplaats kan zijn Nacht van de Ziel tot een traditie verheffen. Daarnaast zijn er instellingen als de Witte Olifant die goede mogelijkheden hebben het publieksprogramma uit te breiden met tentoonstellingen, workshops en symposia. Nickenik treedt naar buiten met evenementen op manifestatieterrein, bewoners

Satelliet Model

zetten manifestaties op. De ruimte van het Culturele Centrum blijft een thuishaven voor kunstenaars, kunstenaarsmanifestaties en culturele beurzen en markten.

V. Publieksimpuls

De totale culturele en creatieve sector in Almere Haven wordt verstevigd waarmee het aanbod voor publiek sterk vergroot wordt. Maar naast de vergroting wordt deze ook specifieker, op een aantal doelgroepen, maar niet per se de massa. Liefhebbers van het rafelige komen op de meer informele plekken aan hun trekken. De toeristen worden al vanaf het water geconfronteerd met het culturele imago, en ook tussen de jachthaven en het centrum is het sterk aanwezig. Daarnaast wordt de koppeling met aanwezige bewoners in de wijken versterkt. En natuurlijk ook Corrosia: de instellingen in en om Corrosia stellen De Meergronden leer-werkplekken ter beschikking. Vast deel van de leertrajecten vormt een opdracht in de sfeer van het trekken van nieuw publiek. Succesvolle initiatieven worden toegevoegd aan een 'Manual voor publieksbereik in de cultuur'.

VI. Netwerken verbinden

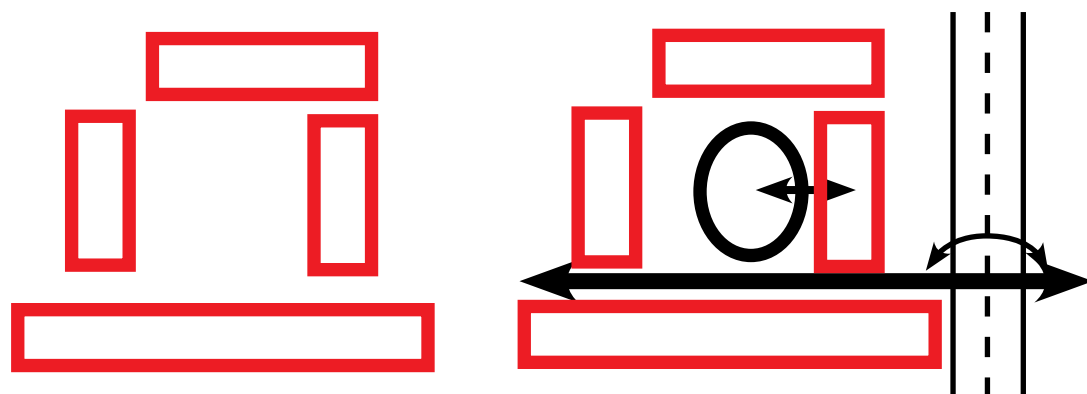
De belangrijkste krachten die het voor Haven moeten gaan doen zijn ook in Almere en met name in Haven aanwezig. De opzet van dit onderzoek behelsde een oriëntatiefase en een zogenaamde voorsorteerfase. Daarvoor werden alle culturele spelers in Haven benaderd en bijeengevraagd. De ontmoetingen die plaatsvonden lokten direct nieuwe activiteiten uit. Continuering in de vorm van een Platform is een denkbare manier om de verbinding tussen de afzonderlijke

netwerken die al tot stand kwam nu ook te handhaven. Een ander idee is projecten die gebaseerd zijn op dwarsverbindingen extra financiële steun te geven via de gemeentelijke subsidiëringssystematiek.

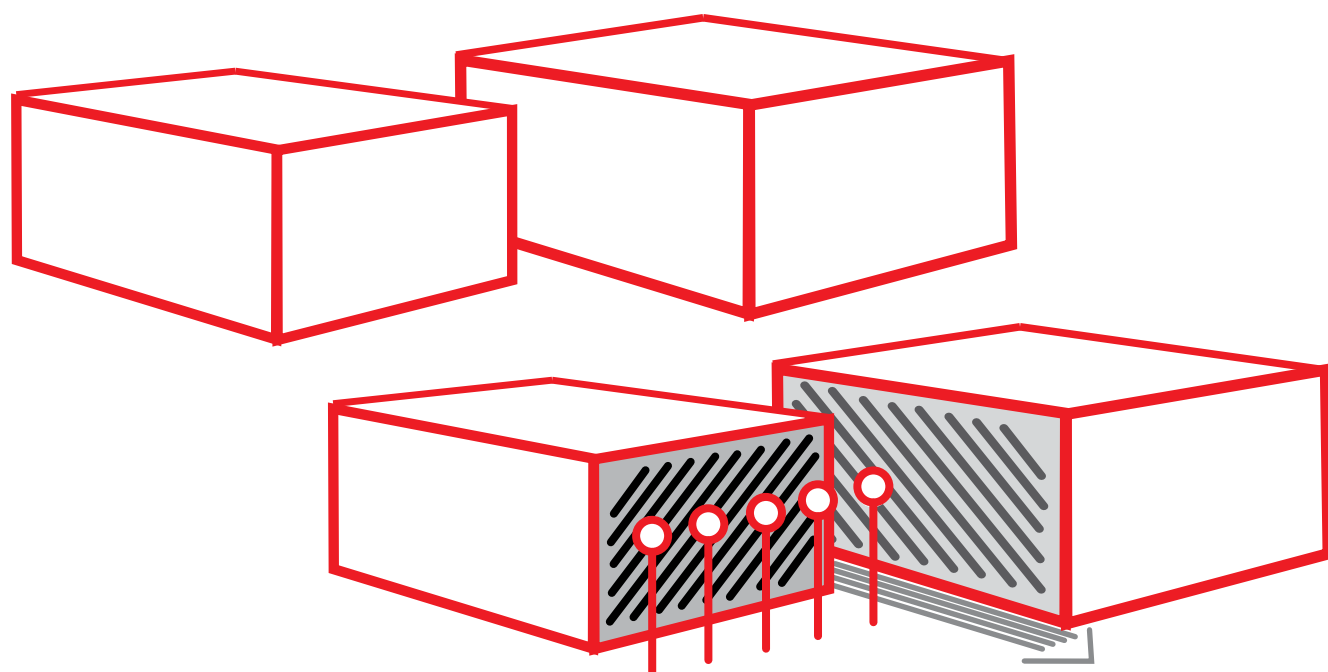
Geen plan zonder mensen.

De organisatie van een omvangrijk plan met een hoge ambitie als dat wat hier voorligt, moet goed geregeld zijn. De Alliantie is de trekker van de visie-ontwikkeling, maar is geen culturele instelling. Voor een culturele toekomst van Almere Haven zal een cultuurbureau opgezet moeten worden dat de inhoudelijke samenhang bewaakt, de samenwerking faciliteert, de netwerkstructuur organiseert, de dynamiek entameert. Logischerwijs heeft dit bureau haar basis in het gebouw Corrosia. Van hieruit zullen de meeste activiteiten worden geëntameerd. Het gebouw en de zalen bieden ruimte aan de diverse culturele organisaties in Almere Haven en vormen het organisatorische uitgangspunt van activiteiten buitenshuis. De Meergronden en is daar samen met cultureel ondernemers een belangrijke partner in.

In deze satellietstructuur zetten de verschillende instellingen zich in voor een inhoudelijk programma van de Roestbak. Ze maken daarbij gebruik van de daarbij aanwezige infrastructuur. De Roestbak, eventueel aangevuld met één of twee andere zalen in het gebouw, zal gerund moeten worden door een sociaal sterke, inhoudelijke en creatieve figuur die er weer een cultureel hart van maakt. Hij/zij is een cruciale schakel in het geheel, en de slagingskans zal sterk afhangen van de kwaliteiten van deze persoon. Hij/zij zal ondersteund moeten worden door

Structuur: plek en gebouw, route en brug

Elementen toolkit oa: verlichting, bestrating, gevelschildering

een kleine maar sterke staf, aangevuld met een grote groep leer-werkplaats-scholieren via de Meergronden. Een aantal formatieplaatsen is niet te vermijden. Deze zullen niet betaald kunnen worden uit de opbrengsten uit programmering. Daar zijn de financiële randvoorwaarden te mager voor. Maar doordat de ruimte breed gebruikt wordt, door zowel kleine culturele organisaties alsook de Meergronden, is de verankering in het stadsdeel gewaarborgd en is slagingskans sterk vergroot. Geen organisatie in de ivoren toren, maar dichtbij en met handen en voeten in de samenleving.

VII. Toolkit Ruimtelijk

Dé manier om Almere Haven een culturele impuls te geven in het centrum is door de openbare ruimte aan te pakken. De aanpak van de openbare ruimte geschiedt niet aan de hand van een alomvattend inrichtingsplan. Nee, deze wordt gekoppeld aan ontwikkelingen in het centrum, waar de openbare ruimte op aanhaakt. Bijvoorbeeld: als de Hulk een broedplaats wordt, dan wordt de openbare ruimte voor de Hulk aangepakt. Op een simpele en doeltreffende manier wordt de openbare ruimte ingericht die past bij de functie van de Hulk, maar die tevens zorgt voor het veiliger en aantrekkelijker maken van het gebiedje. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om deze ruimte in te richten als de hoofdwinkelstraat (zie ook I) maar met een eigen identiteit. Om deze identiteit te genereren zijn diverse instrumenten in een toolkit geplaatst. Deze toolkit bevat:

- o Straatmeubilair
- o Verlichtingselementen
- o Bestrating

- o Groen
- o Beeldende kunst, twee-dimensionaal (vervolg op muurkunst-project van Alliantie)
- o Beeldende kunst, driedimensionaal
- o Events
- o Geluid
- o Flexibele podia
- o Gastateliers
- o Follies: nodig internationaal bekende kunstenaars Als Kawamata en Tschumi uit een Almere Variant te ontwikkelen
- o Tijdelijke werkruimten in de publieke sfeer

De toolkit is te zetten voor de omkleuring van de nevengebieden en de informele routes, in telkens op de situatie afgestemde melanges. De inzet wordt gekoppeld aan de onder identiteit genoemde begrippen die gunstig zijn voor het ontstaan van creatieve milieus en sporen met de huidige karakteristieken van Haven. De collages schetsen voorbeelden voor gebruik. Hier een lik verf, daar een geheimzinnige muurschildering, daar een landmark, een trotse icoon, in het klotse water voor de kust. Daar een gevel die in een wei verandert, daar een podium plek voor redenaars en straatmuzikanten. De toolkit prikkelt bepaalde soorten gebruik, ontmoeting en activiteit. Haven communiceert als Creative Space.

Impressie Meergronden

collage Best Werk - Timo Bralts

Impressie Achterterrein

collage Best Werk - Timo Bralts

Impressie De Hulk

collage Best Werk - Timo Bralts

Impressie Dijkroute

Bijlage

Veldwerk

Achtergrondinformatie uit interviews

Gerda Blom is als programmamanager Almere Haven in hoofdzaak bezig ‘kansen te pakken en bedreigingen te keren’. Zij vindt dat de regie over het geheel bij de gemeente ligt. De gemeente moet zorgen dat er een meerwaarde ontstaat en dat de weg van idee naar uitvoering wordt afgelegd.

Ten aanzien van het culturele voorzieningen niveau van Haven, vindt zij dat moet worden behouden wat er is, zelfs moet worden versterkt. Er is al heel veel geïnvesteerd in dit stadsdeel. Denk aan Corrosia en de galeries en kunstwinkels op de kerkgracht. Toch heeft dat nog niet opgeleverd wat men er van verwachtte. Dat wil echter niet zeggen dat de stekker er dan maar uit moet. Integendeel. We moeten dóórgaan met investeren, om het al geïnvesteerde ooit te gelde te kunnen maken. De vraag is alleen op welke wijze. Voor Blom is duidelijk dat er meer samenhang moet komen. Het is nu te veel een verhaal van losse brokjes. Naast direct investeren in de voorzieningen is er ook een publieksimpuls nodig. Er moet een verbinding worden gelegd met het publiek dat de culturele instellingen op dit moment niet kent en niet bezoekt; om dit te animeren tot het meegenieten van wat er allemaal genoten kan worden. Blom veronderstelt dat er nog een paar jaar van investeren nodig is, vóórdat kan worden geoogst. Samenwerken met maatschappelijke partners is een must.

Cilia Bos is teammanager voor het filiaal van de **bibliotheek** Almere Buiten. Het filiaal draait goed, maar zou nog wel wat meer vaste bibliotheekgebruikers er bij willen. Om dat te bereiken stelt de bibliotheek werk van plaatselijke kunstenaars ten toon en worden er lezingen gehouden. Ook is er een samenwerking met Dekter, de boekhandel. Verder zal ook in het Haven filiaal het winkelconcept worden ingevoerd. Wegens geldgebrek gebeurt dat pas per 2007. Er komen dan veel meer displaytafels en de boeken worden veel duidelijker naar onderwerpen toe gerangschikt. Op dit moment wordt er al wel veel meer vraaggericht gewerkt. Er is bijvoorbeeld een verbinding met het scienceproject van de Meergronden. De bibliotheek zorgt er voor dat wat de leerlingen nodig hebben in de bibliotheek aanwezig is.

Verder is er wel eens een vraag gesteld over de mogelijkheid om verblijfruimten ter beschikking te stellen aan bijvoorbeeld ouderen. Zou de bridgeclub misschien ook in de bibliotheek kunnen? Daar had men wel oren naar, maar er werd nooit meer op teruggekomen.

De bibliotheek is tevreden over de bestaande locatie. De ruimte is groot genoeg en over de ligging heeft men ook geen klagen. Er is geen neiging tot diepgaande evaluaties, doorontwikkeling, of verandering.

Sanne Priem maakt deel uit van de groep die **Stichting Nickenik** in leven heeft geroepen. Het gaat om een club jongeren van rond de twintig jaar, die een woning huren in het blok Markt 40-56. Het zijn over het algemeen jongeren met een creatieve opleiding. Een aantal heeft bijvoorbeeld

Culturele en Maatschappelijke vorming gedaan aan de Hoge School van Amsterdam, of is daar nog mee bezig. Het organiseren van allerlei culturele dingen is voor hen geen probleem. Inhoudelijk is de groep vooral actief op het gebied van de amateurkunst.

Het is de bedoeling het aantal woningen dat gehuurd wordt uit te breiden naar een stuk of zeven, en daaraan één gemeenschappelijke ruimte te verbinden. Met een gericht beleid zouden deze kunnen de woningen worden gehuurd door creatieve mensen. Vanuit die cel zou dan van alles kunnen worden georganiseerd. Workshops, festivalletjes zoals Garagerock, een sprookjesfeest, of straattheater. Het idee is eigenlijk geboren op een avond in Anno. ‘Er gebeurt vrijwel niks voor jongeren in Almere’, vond men toen. Maar ook: ‘Daar gaan we zelf dus iets aan doen!!’

Nickenik wil dat Almere leuker wordt voor jongeren. De bestaande activiteiten vinden geen aansluiting bij de groep die door de stichting wordt vertegenwoordigd. De activiteiten van Cultureel Centrum Corrosia zijn te ‘oud’, zelfs BG22 is voor mensen die net iets ouder zijn dan de Nickenik aanhang. De uitkrant is voor jongeren niet aantrekkelijk. Eetcafé Ome Jan zou wel dingen willen organiseren, maar voor jongeren zal daar ook niet zoveel bij zitten. Over het algemeen is ook de promotie rondom de projecten heel slecht. Als er eens iets leuks is, weet je het veel te laat. De mogelijkheden van Haven worden veel te weinig gebruikt!

Kijkend naar het marktplein en het Corrosiagebouw wordt geconstateerd dat er met dit gezellige pleintje en leuke bouwwerk veel méér zou kunnen. Dingen met fotografie, moderne kunst en graffiti, misschien een kunstbeurs. Almere

moet kleinschalig beginnen, niet te dure dingen doen en veel meer doen aan publiekswerving voor de projecten. Een concert waar je met veertig man staat als er honderdvijftig in kunnen, is gewoon niet leuk.

Vic de Lau en Marlous T, die beiden werken in jongerencentrum **Trapnotov** beamen dat. Daar vinden allerlei kleine optredens plaats. Er kunnen zo’n honderd man in de zaal, maar als het er dertig zijn is het ook gezellig. Vic en Marlous zijn zeer tevreden over de ligging van het centrum: een beetje acentrisch, aan een busbaan. Over geluidsoverlast wordt daar niet geklaagd. Men kan z’n gang gaan. Tafelvoetbalspelende jongeren zeggen dat er niks te doen is. Maar Marlous klaagt niet. Zij vindt dat Almere een leuke, fijne stad moet worden, waar heel veel te doen is op het gebied van kunst en cultuur voor jongeren. En liefst ook heel veel heel verschillende dingen. Op dit moment is alles overal het zelfde. Disco, disco en nog eens disco. Daar moet maar eens iets aan gedaan worden. Er zijn genoeg Young Creatives om de stad te kunnen bezielen, en wat vooral interessant is, ze willen het ook en hebben echt iets voor Haven over.

Roosje Passchier, directeur van **O.S.G. De Meergronden**, is in het kader van de trends in de onderwijs vernieuwing geïnteresseerd in het creëren van meer mogelijkheden om de leerlingen direct in de praktijk ervaring op te laten doen. In dat kader zou het voor de school een verlies betekenen als de theaterfunctie niet opnieuw zou worden ingevuld. Juist dat onderdeel is interessant voor de Meergronden, omdat de school het theater ook als onderwijsmodel hanteert. De

school zou zeer gebaat zijn bij het beschikbaar komen van leerwerkplaatsen, heel dicht in de buurt. De leerlingen zouden in de Roestbak de rollen die nu door vrijwilligers worden vervuld kunnen overnemen, en zo heel veel ervaring opdoen in het ‘echte’ leven. Het gaat dan om de garderobefunctie, de horeca, de receptie, kaart-verkoop, licht en geluid, decorbouw, en andere hand en span diensten. Vanuit hun leerwerk-plaats kunnen de leerlingen uiteindelijk binding met theater en cultuur in bredere zin krijgen. Er is een gerede kans dat ze uiteindelijk uitgroeien tot reguliere cultuurconsumenten. Omdat de club van leerlingen die helpt in de uitvoering jaarlijks wisselt, kan de spin off groter zijn, dan als gewerkt wordt met normale, vaste vrijwilligers. Deze laatste blijven vaak jaren aan één stuk de zelfde plaats bezetten en pikken alleen mee wat ze vanuit hun vrijwilligersbaantje gratis te zien krijgen. De leerling-equipe, wisselt jaarlijks, en brengt ook telkens een andere achterban mee.

Passchier kijkt ook naar het concept van Communities that Care, waarbinnen de zorg voor elkaar de gemeenschapszin schept. Ze speelt met de gedacht een klussenmakelaardij op te richten, waar toe men zich kan wenden als het gaat om karweitjes in de sfeer van de sociale zorg, of schoonmaken en klussen in huis. Vraag en aanbod worden daar met elkaar verbonden. De leerlingen vervullen uiteraard meer de rol van uitvoerder, terwijl de bewoners uit de buurt de opgaven aandragen. Ook op deze manier komen de school en het echte leven dicht bij elkaar. Kortom, het behoud van de theaterfunctie De Roestbak zou bij de Meergronden zeer welkom zijn. Er moet dan echter wel een interessante

programmering blijven. En vast bezetting van één of twee professionele theaterkrachten is ook nodig, om de leerwerkplaatsen te kunnen leveren. Inhoudelijk zou de programmering zich kunnen richten op try-outs, Op dit moment is het zo dat de Roestbak al jaren gebruikt wordt voor schoolopvoeringen.

Ruud Backxs van **Cultureel Centrum Corrosia** richt zich sterk op het Almeerse publiek en de Almeerse kunstenaars; in alle disciplines. Een aantal jaren geleden vestigde het Centrum zich in Corrosia met de bedoeling zich langzaam uit te breiden naar ander ruimten. Ruud vindt de interne mogelijkheden van het gebouw op dit moment onvoldoende benut. Als in de Roestbak een optreden is, kan niet tegelijkertijd in Corrosia een publieksactiviteit plaatsvinden. Dat is akoestisch onmogelijk. Als de ruimte van het Cultureel Centrum met die van de Roestbak verbonden zou worden, komen er opeens veel meer mogelijkheden voor een gevarieerde en samenhangende programmering. De combinatie van theater en expositieplek kan dan worden benut. Omdat dit niet tot de mogelijkheden schijnt te behoren heeft Ruud zijn + Haven, die nu bereid zijn et hem mee die kant in te trekken. Daar zijn een aantal kunstenaars bij. Bovendien is er nog een wachtlijst van kunstenaars die atelierruimte zoeken. Deze kunnen dan ook een plaats kunnen krijgen in de Voetnoot.

De lage huren die voor de kunstenaars noodzakelijk zijn, worden mogelijk als er ruimten voor commerciële doeleinden kunnen worden ingezet en daarvoor een wat hogere huur kan worden gerekend. Er zijn nog altijd kunstenaars die een atelier zoeken. Er kunnen culturele ondernemers

worden gevonden die zich daarbij aansluiten en klaar is Kees. Een dergelijke ontwikkeling kan ook in Haven plaatsvinden. Wat hier wel gemist wordt is de stedelijke omgeving, vindt Ruud. Hij vindt Haven qua publiek een doods gebied. Dat broedplaatsen meestal aan de rafelranden van de stad verschijnen omdat ze minder goed gedijen in drukke centra en de ruimten daar al snel te duur worden, rekende hij tot op heden in zijn overwegingen niet mee.

Jolle Roelofs en Erik Fakkeldij bevolken **BG 22-24** aan de Kerkgracht. Gewone woningen, die intussen een heel ander gebruik hebben gekregen. Er zijn twee kamertjes waar tijdelijk kunstenaars kunnen verblijven, er is een huiskamerpodium en er is een keuken omgebouwd tot bar. Met een startsubsidie van 10.000,- euro werden werkelijk wonderen verricht.

Jolle en Erik houden van Haven. Ze zijn er opgegroeid, uitgezwaaid voor hun studie en weer teruggekeerd, net als veel van hun vrienden. Beiden zijn cultureel ondernemer in hun eigen vakgebieden, muziek en kunst. Daarnaast hebben ze diverse stichtingen op het gebied van theater en muziek, zitten ze in een band, en zijn ze buitengewoon actief aan de Kerkgracht onder de naam BG 22-24. Het programma dat ze draaien, heet niet voor niets LAB, van laboratorium. In vier gebieden wordt door de uitvoerenden en publiek ter plekke onderzoek gedaan naar de uitkomsten van onverwachte combinaties. Afwisselend treden songlab, movielab, stagelab en foodlab naar voren. Daar komen mensen uit het hele land, en ook van verschillende leeftijden.: “Laatst hadden we hier een saxofonist van 65”.

De avonden zijn altijd uitverkocht en er wordt ook wat omgezet in de bar. Al met al wordt jaarlijks 7.000,- euro aan eigen inkomsten gegene-reerd. Jolle Roelofs, Erik Fakkeldij en het drie-koppige bestuur dat de stichting beheert, willen werkelijk iets van Haven maken: “Wij willen het centrum van Haven niet laten verloederen, en dat kan heel goed door cultuur,” zegt hij. En: “hoe meer initiatieven hoe beter! Ken je nog een paar van die gasten die er voor gáán? Het klagen voorbij? Laat ze dan hier maar voorbij komen!” Fakkeldij en Roelofs vinden het toevoegen van hardware niet noodzakelijk om Haven de gewenste impuls te geven. “Er zijn niet veel mensen met een ‘zwevende’ droom’, betogen ze. Maar toch, als de Hulk er bij komt? Geeft het dan maar aan ons. We gaan er een soort CKV beginnen, maar dan op onze manier. We gaan er repetitieruimten maken en werkplaatsen. Wij kennen wel een aantal mensen dat dat waar kan maken. Mensen met voldoende zelforganiserend vermogen.” Ze voegen toe: “Wij zouden wel willen beginnen met een symposium over broedplaatsen. Wat is bijvoorbeeld de visie van Amsterdam, en wat die van Almere? Dan zouden we Corrosia wel willen associëren. Je kunt daar een meeting point van maken van alles wat zich in Haven afspeelt; Je begint met BG meets Corrosia, en zo ga je door. Er moet dan wel een professionele artistieke leiding komen, iets van 2 fte; dan brei je het allemaal aan elkaar. Zul je zien dat het goed wordt. Daarnaast moet het publiek een impuls krijgen. “Een artistiek publiek heb je hier nog niet. Dat moet je creëren!” Roelofs ziet zichzelf wel in de rol van programmeur voor Corrosia, maar dan moet het wel een

gewonen baan worden. Hij is daar na zoveel jaren vrijwilligerswerk aan toe. Uiteraard brengt hij een netwerk mee dat een

Roelofs in een interview met Connie Fransen: “Van de zomer merkte ik dat de haven echt een haven gaat worden waar toeristen naartoe komen. Dat lijkt mij de ideale combinatie: Haven als kunstenaarsdorp en dan gecombineerd met toerisme. Veel activiteiten, leuke festivals, een culturele wijk. Ik wil ervoor waken dat alle voorzieningen van Haven naar Stad gaan. De meeste vrienden blijven in Almere, in Haven wonen. Die voelen net zo’n verantwoordelijkheid als ik. Ze hebben dezelfde visie als ik, we kunnen samen alles aan. Besluiten we bijvoorbeeld even een kampvuurtje te bouwen op het strand, glühwein erbij. Dat soort dingen. Vrijheid.” “Almere heeft nog geen bruisend cultureel leven maar wat ik merk is dat mijn generatie, juist omdat er niets was, heel artistiek en creatief is. Die zijn in dat gat gesprongen. Veel vrienden die hier zijn opgegroeid zijn naar kunstacademies gegaan, of naar de filmacademie. Zo is er toch een soort onderstroom ontstaan. We moeten zorgen dat die onderstroom niet wegtrekt, het is juist de kwaliteit van Almere: die frisse cultuur. Het bestuur zou daar veel zorgvuldiger mee om moeten gaan. Ik wil daar graag wat meer mee bezig zijn, kijken hoe we invloed kunnen uitoefenen. Rondom de Markt en Kerkgracht in Haven gebeurt zoveel moois, al die galleries, het Kunstlaboratorium, Avanti, Corrosia. Het moet behouden blijven. Maar daar hebben we wel steun voor nodig, het is nu zo onzeker wat de gemeente er mee wil.”

Albert Lubbers is artistiek leider van **theater-groep Suburbia**, gevestigd in Almere Haven, aan het Plein. De bus stopt voor de deur. Dat is erg prettig. “Je combineert hier rust met bereikbaarheid. Ik ben in dertig minuten vanuit Amsterdam hier in Haven. Het is een fluitje van een cent”, horen we hem zeggen. Suburbia krijgt gemeentelijke ondersteuning als Almeers productiehuis, in het kader van een cultuurconvenant dat is afgesloten tussen de gemeente, de provincie en het Rijk. Hoeveel wil van Lierde niet zeggen, maar met de plek die suburbia als kantoor gebruikt is hij dik tevreden. Er is ook een oefenlokaal dat samen met een Meidengroep wordt gebruikt. Gaat prima. Over de sfeer in Haven zegt Van Lierde: “Er is een hoop, maar willen die initiatieven echt tot iets gaan leiden, dan moeten we de koppen bij elkaar steken. Je kunt met een aantal initiatieven bijvoorbeeld gezamenlijk één zakelijk leider inhuren, en samen drukwerk fabriceren. Dat scheelt een hoop.” Een verhuizing van Suburbia of de federatie van Podiumkunsten naar stad is in principe geheel overbodig. Maar je gaat die beweging krijgen las er hier in Haven geen versterking komt. Een versterking van Haven hoeft helemaal geen publiek aan Stad te onttrekken. Met de opening van het Kunstliniegebouw gaat het theaterpubliek in Almere vanzelf groeien.. Daarnaast kun je hier in Haven best een intelligent Volkstheater ontwikkelen. Stukken die wezenlijke verhalen vertellen, zonder beangstigend en onbegrijpelijk te zijn. Je moet hier niet met kunst die alleen maar met zichzelf te maken heeft aankomen. Je moet direct op een aansluiting bij het publiek mikken. En geduld hebben. Heb geduld én kwaliteit, en je zult omarmd worden!

In het **Ouderencentrum** wordt geklaagd over de eigen bijdrage die de ouderen van hun schamele AOW aan het Centrum moeten leveren om er gebruik van te mogen maken. Dat hoefde vroeger niet. Maar toen kreeg De Schoor, die het centrum exploiteert, opeens veel minder subsidie, zodat er wel een oplossing in die richting gekozen móest wordend. Op dit moment wordt de ruimte nog door circa 300 verschillende personen per jaar gebruikt. Ze komen natuurlijk allemaal regelmatig. Het is een soort verlengstuk van hun eigen woonkamer geworden en een aantal ‘speeltjes’ hebben de bezoekers uit eigen zak bij elkaar gespaard. Het biljart bijvoorbeeld. Verder is de boel eigenhandig geschilderd en opgeknapt. En dat laat je dan toch niet in de steek! Nee, men wil hier voorlopig niet weg. De sprekers willen niet met name genoemd worden, je weet maar nooit wat dat weer voor narigheid oplevert. Tussen de kantoren van de Alliantie en de ruimten van het ouderencentrum zijn al jaren geleden geluidsbarrières aangebracht om in de werkruimten geen last van de lustig kwinkelerende ouderen te hebben. Ook hier geldt een scheiding der culturen. Zo strikt dat de plaats binnen het gebouw Corrosia voor het Ouderencentrum inhoudelijk noch sociaal één enkele meerwaarde kan worden gerealiseerd.

Casla trekt met ingang van 2007 naar een nieuw paviljoen in Stad, maar heeft haar activiteiten altijd over de hele stad verspreid. In Haven kan Casla een architectuurlab achterlaten, gekoppeld aan de activiteiten van BG22. Plekken in Haven waar over nagedacht moet worden zijn de onderwerpen van de avonden: de achterkanten aan de parkeerpleintjes, de busbaan en het plein,

de panden aan de markt die in gebruik zijn door banken. Straatmeubilair, fontein, het gebouw de Hulk enzovoort. Het zou interessant zijn de visie van een paar professionals aan die van bewoners en belangstellenden te toetsen, en een soort vliegwieltje effect te creëren in de richting van daadwerkelijke ingrepen.

De **SBK Almere Haven** is gevestigd in Corrosia aan de pleinzijde, waar ze graag willen blijven. Het grote voordeel; van deze locatie is overduidelijk de gratis parkeermogelijkheid in de directe omgeving. De SBK heeft een functie voor geheel Almere, en er is voor een groot deel van de Almeers altijd een afstand af te leggen naar de locatie. Historisch Almere is eveneens gevestigd in Corrosia, op de andere hoek. De stichting verzamelt data over Almere en werkt steeds intensiever samen met ‘**t Geheugen van Almere**, die meer verhalend werkt. De beide stichtingen willen graag een actieve bijdrage leveren aan de zichtbaarheid van de geschiedenis van Almere. Daarbij kan gedacht worden aan het organiseren van exposities. Almere Haven wordt gezien als de logische thuisbasis. Jolle Roelofs is actief bij BG-22-24, maar eveneens kartrekker van **Theaterstichting Pompei**. Hij wil Almeers talent aan de Almeers laten zien. Daarvoor organiseert hij in heel Almere uiteenlopende activiteiten waar met name jong artistiek en muzikaal talent een kans krijgen.

Fulco Treffers
www.i2n.nl
info@i2n.nl

Ans van Berkum
www.casla.nl
ansvanberkum@casla.nl

In opdracht van
De Alliantie Flevoland
www.de-alliantie.nl